

ھەرئىمى كوردستان - عىراق
ئەنجومەنى نىشتمانىي
كوردستان - عىراق

ئەنجومەنى نىشتمانىي كوردستان - عىراق

پروژەكۆلەكان

44

سالى / 2007 – بەرگى چل و چوار

چاپى يەكەم / سالى 2008

پیرست

- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (14) خولی دووهمی ههلبژاردن – دوو شههمه 2007/10/22 ن 5
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (15) خولی دووهمی ههلبژاردن – سی شههمه 2007/10/23 ن 31
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (16) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شههمه 2007/10/24 ن 43
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (17) خولی دووهمی ههلبژاردن – سی شههمه 2007/10/30 ن 85
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (18) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شههمه 2007/10/31 ن 119
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (19) خولی دووهمی ههلبژاردن – دوو شههمه 2007/11/5 ن 147
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (20) خولی دووهمی ههلبژاردن – پینج شههمه 2007/11/8 ن 187
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (21) خولی دووهمی ههلبژاردن – دوو شههمه 2007/11/12 ن 209
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (22) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شههمه 2007/11/14 ن 259
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (23) خولی دووهمی ههلبژاردن – دوو شههمه 2007/11/19 ن 327
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (24) خولی دووهمی ههلبژاردن – سی شههمه 2007/11/20 ن 365
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (25) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شههمه 2007/11/21 ن 429
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (26) خولی دووهمی ههلبژاردن – دوو شههمه 2007/11/26 ن 485
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (27) خولی دووهمی ههلبژاردن – سی شههمه 2007/11/27 ن 523
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (28) خولی دووهمی ههلبژاردن – دوو شههمه 2007/12/3 ن 555
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (29) خولی دووهمی ههلبژاردن – سی شههمه 2007/12/4 ن 559
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (30) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شههمه 2007/12/5 ن 615

ماددهى دووهم: ئەو رېكارانەى وەزارەتى دارايى و ئابوورى و وەزارەتى بازرگانى ھەريىمى كوردستان دەيگرنە بەر بۇ جى بەجى كوردنى ئەم ياسايەى سەرەو بەر لە دەرکردنى ئەم ياسايە، ئوصوليەو بەرکارە.

ماددهى سېيەم: پېويستە ئەنجومەنى وەزيران حوكمەكانى ئەم ياسايە جى بەجى بكات.

ماددهى چوارەم: كار بە ھيچ دەقيك ناكريت پيچەوانەى حوكمەكانى ئەم ياسايە بيت.

بەرپز سەرۇكى ئەنجومەن:

ئەم پرۆژەيە ئاراستەى ليژنەى ياسايى و ليژنەى دارايى و ئابوورى و ئەندامانى پەرلەمان دەكرپتن، بۇ ئەوەى دېراسەتى بكنە و راپورتى خويان ئامادە بكنە، ھەرەوھا ئەندامانىش خويان ئامادە بكنە بۇ رۆژى گفتوگو كوردن لەسەرى، خالى دووهم لە بەرنامەى كار/ خويندەنەوەى يەكەمى پرۆژەى كار كوردن بە ياساى ريكخستنى كۆمپانياكانى عىراق ژمارە (21)ى سالى 1997 كە لە لايەن ئەنجومەنى وەزيرانەوە پيشكەش كراو، فەرموون.

بەرپز دلپىر محمد شريف:

بەرپز سەرۇكى ئەنجومەن.

پرۆژەى ياسا

ماددهى يەكەم: حكومەتى ھەريىمى كوردستان بۇى ھەيە كار بە ياساى ريكخستنى كۆمپانياكانى عىراق ژمارە 21ى سالى 1997 بكات، تاوەكو ياسايەكى تايبەت بەو مەبەستە لە ھەريىمى كوردستان دەردەجپت.

ماددهى دووهم: ئەو رېكارانەى وەزارەتى دارايى و ئابوورى و وەزارەتى بازرگانى ھەريىمى كوردستان دەيگرنە بەر بۇ جى بەجى كوردنى ئەم ياسايەى سەرەو بەر لە دەرکردنى ئەم ياسايە، ئوصوليەو بەرکارە.

ماددهى سېيەم: پېويستە ئەنجومەنى وەزيران حوكمەكانى ئەم ياسايە جى بەجى بكات.

ماددهى چوارەم: كار بە ھيچ دەقيك ناكريت پيچەوانەى حوكمەكانى ئەم ياسايە بيت.

بەرپز سەرۇكى ئەنجومەن:

بە عەرەبىيەكەى ھەيە فەرموو بيخوينەو.

بەرپز محمد صالح اسماعيل:

بەرپز سەرۇكى ئەنجومەن.

مشروع القانون

المادة الاولى: لحكومة اقليم كوردستان العمل بقانون الشركات العراقية رقم 21 لسنة 1997 ولحين تشريع قانون بذلك في اقليم كوردستان.

المادة الثانية: تعتبر الاجراءات المقررة من قبل وزارة المالية والاقتصاد ووزارة التجارة لاقليم كوردستان بتنفيذ القانون اعلاه قبل صدور القانون اوصولية ونافذة.

المادة الثالثة: على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الرابعة: لا يعمل بأى نص يتعارض واحكام هذا القانون.

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (18)

چوار شەممە رېكەوتى 2007/10/31

كاتزىمىر (10،30) ى سەر لە بەياني رۆزى چوار شەممە رېكەوتى 2007/10/31 ئەنجومەنى نىشتمانىي كوردستانى عىراق بە سەرۆكايەتى بەرپىز عدنان رشاد مفتى سەرۆكى ئەنجومەن و، بە ئامادەبوونى بەرپىز محمد قادر عبدالله (د.كمال كەركووكى) جىگىرى سەرۆك و، بەرپىز فرست أحمد عبدالله سكرتېرى ئەنجومەن، دانىشتىنى ژماره (18) ى خولى دوووم، سالى (2007) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىيى حوكمەكانى برگه (1) ى مادده (20) لە پىرۆى ناوخوى ژماره (1) ى ھەموار كراوى سالى 1992 ى ئەنجومەنى نىشتمانىي كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى ئەنجومەن برپاردرا دانىشتىنى ژماره (18) ى خولى گریدانى دووومى سالى سىيەمى خولى ھەلبژاردنى دووومى پەرلەمانى كوردستان – عىراق، بەرنامەى كار بەم شىوہىە بىت:

1- خستنه پروو و گفتوگو كوردنى پروژەى كار كردن بە ياساى رىكخستنى كۆمپانىياكانى عىراقى ژماره 21 ى سالى 1997 كە لايەن ئەنجومەنى وەزيرانه وە پيشكەش كراوه.

2- خستنه پروو و گفتوگو كوردنى پروژەى كار كردن بە ياساى رىكخستنى برىكار نامەى بازركانى عىراقى ژماره 51 ى سالى 2000 كە لايەن ئەنجومەنى وەزيرانه وە پيشكەش كراوه.

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن:

بەناوى خواى گەورەو مېهرەبان.

بەناوى گەلى كوردستان دانىشتىنى ئەمپرومان دەكەينەو، بەرنامەى كار:

بەپىيى حوكمەكانى برگه (1) ى مادده (20) لە پىرۆى ناوخوى ژماره (1) ى ھەموار كراوى سالى 1992 ى ئەنجومەنى نىشتمانىي كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى ئەنجومەن برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (18) ى خولى دووومى ھەلبژاردن لە كات (10،30) ى پيش نيوەپرۆى رۆزى چوار شەممە رېكەوتى 2007/10/31 دا بەم شىوہىە بىت:

1- خستنه پروو و گفتوگو كوردنى پروژەى كار كردن بە ياساى رىكخستنى كۆمپانىياكانى عىراقى ژماره 21 ى سالى 1997 كە لايەن ئەنجومەنى وەزيرانه وە پيشكەش كراوه.

2- خستنه پروو و گفتوگو كوردنى پروژەى كار كردن بە ياساى رىكخستنى برىكار نامەى بازركانى عىراقى ژماره 51 ى سالى 2000 كە لايەن ئەنجومەنى وەزيرانه وە پيشكەش كراوه.

داوا لە لىژنەى ياسايى دەكەم بىن لە شويىنى خويان دانىشن، تكا لە لىژنەى دارايى و ئابوو ريش دەكەم بىن لە شويىنى خويان دانىشن.

بەرپز د. دلپز اسماعیل حقى شاوھیس:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئىمە ھىچ تىبىنىيەكى وامان نىيە، بەلام يەك بىرو بۆچوونمان ھەيە، ئەگەر ھەول بەدرىت بەزوتىن كات پرۆژە ياسايەك گەلآلە بكرىت، تايبەت بۆ ھەرىمى كوردستان، ئەگىنا ھىچ تىبىنىيەكمان نىيە، پشتگىرى ئەو بىرپارە دەكەين، زۆر سوپاس.

بەرپز محمد قادر عبداللە (د. كەمال كەركووكى):

باشە سوپاس، لىژنەى ياسايى فەرموون.

بەرپز عونى كمال سعید بزاز:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

خوشك و برايانى ئەندامانى پەرلەمان.

ئىستا دەقى پرۆژەكە كە لە لايەن حكومەتەو پىشكەش كراوہ لە لايەن براى بەرپزمان مامۆستا كاكە بە زمانى كوردى دەخویندرىتەوہ.

بەرپز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

پرۆژەى ياسا

ماددەى يەكەم: حكومەتى ھەرىمى كوردستان بۆى ھەيە كار بە ياساى رىكخستنى كۆمپانىكانى عىراقى ژمارە 21 سالى 1997 بكات تاووكو ياسايەكى تايبەت بەو مەبەستە لە ھەرىمى كوردستان دەردەچىت. ماددەى دووہم: ئەو رىكارانەى وەزارەتى دارايى و ئابوورى و وەزارەتى بازرگانى ھەرىمى كوردستان دەيگرنە بەر بۆ جى بەجى كردنى ئەم ياسايەى سەرەوہ بەر لە دەرکردنى ئەم ياسايە، ئوصوليەو بەركارە. ماددەى سىيەم: پىويستە ئەنجومەنى وەزيران حوكمەكانى ئەم ياسايە جى بەجى بكات. ماددەى چوارەم: كار بە ھىچ دەقىك ناكرىت پىچەوانەى حوكمەكانى ئەم ياسايە بىت.

بەرپز عونى كمال سعید بزاز:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

مشروع القانون

المادة الاولى: لحكومة إقليم كردستان العمل بقانون الشركات العراقية رقم 21 لسنة 1997 ولحين تشريع قانون بذلك في اقليم كردستان.

المادة الثانية: تعتبر الاجراءات المقررة من قبل وزارة المالية والاقتصاد ووزارة التجارة لاقليم كردستان بتنفيذ القانون اعلاه قبل صدور هذا القانون اصولية ونافذة.

المادة الثالثة: على المجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الرابعة: لا يعمل بأي نص يتعارض مع احكام هذا القانون.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەلومەتە لە لای جەنابان و ئەندامانی پەرلەمان، کە پەرلەمانی کوردستان گاتی خۆی لە بەرواری 1992/8/31 بریارێکی دەرکرد لە ژێر ژمارە 11، ئیستا دەقەگەیی بە زمانی عەرەبی دەخوینمەوه، کە ئەوه دەقەگەییەتی:

اولاً: علی كافة الوزارات وهيئات اقليم كوردستان غير مرتبطة بوزارة دراسة القوانين والقرارات والانظمة والتعليمات الصادرة عن السلطة المركزية وتحديد مالا يتماشى منها مع مصلحة شعب كوردستان وعرضها على المجلس الوطني للبت في مشروعية سريان احكامها داخل الاقليم من عدمه.

ثانياً: لا يعمل بأحكام القوانين والقرارات والانظمة والتعليمات الصادرة او التي ستصدر عن سلطات الحكومة المركزية بعد سحب الادارات الحكومية من اقليم كوردستان في 1991/10/23 الا بعد اقرار مشروعية سريانها في الاقليم من قبل المجلس الوطني لكوردستان العراق.

ثالثاً: علی المجلس الوزراء تنفيذ هذا القرار.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەبەیی ئەو قەرارە دەرچوو، ئەو کاتە کە حکومەتی کوردستان موئەسسەساتی قانونی لە کوردستان دامەزراند، مەبەستی لەو بوو هەر قەراریک لە سولتەیی مەرکەزی دەرئیت پاش تاریخی سەحبی ئیدارات لە کوردستان لە بەرواری 1991/10/23 ئیشی پێ نەکریت لە کوردستان، ئیلا ئەگەر پەرلەمانی کوردستان مەشروعیەت بەدات بۆ ئەو قانون و قەرارانە، ئیستا ئەنجومەنی وەزیران پرۆژەیی یاساییەکی تەقدیم کردوو، کە موافقەتی پەرلەمان وەرگیریت، سەبارەت بە کار کردن بە قانونی شەریکاتی عێراقی ژمارە 21 سالی 1997، چونکە ئەو قانونە لە عێراق دەرچوووە سالی 1997، واتا بەپێی قەراری پەرلەمان ژمارە 11 کە ئاماژەمان پێ کرد ئیشی پێ ناکریت لە کوردستان، ئیستا مەبەست لەو پرۆژەییە ئەوویە، ئایا پەرلەمانی کوردستان رەزامەندی دەدات بەو قانونەیی لە کوردستان کاری پێ بکریت، یان نا، ئیمە لە لیژنەیی یاسایی لەبەر نەبوونی قانونی شەریکات لە کوردستان تاییبەت بە کوردستان، پیمان باشەو تەوصیە دەگەین، کەوا ئەندامانی پەرلەمان رەزامەندی بەدەن و موافقەت بکەن، ئەو قانونە لە کوردستان بەرقەرار بێت و ئیشی پێ بکریت، لەبەر نەبوونی قانون، تا قانونی شەریکاتی تاییبەت بە کوردستان تەشریح دەکریت لە کوردستان، زۆر سوپاس.

بەرپز محمد قادر عبدالله (د.کەمال کەرکوکلی):

ئێستاش ئەندامە بەرپزەکانی پەرلەمانی کوردستان، ئەوانەیی دەیانەویت موداخەلە بکەن با ناوی خۆیان بۆ ماددەیی یەک بنووسن، پاش خویندەنەوهی ماددەیی یەکەم، فەرموو.

بەرپز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەیی یەکەم: حکومەتی هەریمی کوردستان بۆی هەییە کار بە یاسای ریکخستنی کۆمپانیاکانی عێراقی ژمارە 21 سالی 1997 بکات، تاوەکو یاساییەکی تاییبەت بەو مەبەستە لە هەریمی کوردستان دەرئیت.

بەرپز عونی کمال سعید بزاز:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

المادة الاولى: لحكومة اقليم كردستان العمل بقانون الشركات العراقية رقم 21 لسنة 1997 ولحين تشريع قانون بذلك في اقليم كردستان.

ئيمه له ليژنهى ياسايى وهكو ئامازهم پيدا هيچ تيبينيمان نيه له سهرى، بهلام صياغه كه مان گوڤرى بهو شيويه (المادة الاولى): انفاذ قانون الشركات العراقية المرقم 21 لسنة 1997 في اقليم كردستان والعمل بأحكامه لحين تشريع قانون خاص بالشركات في الاقليم).

بەرپز محمد قادر عبدالله (د.كه مال كهركووكى):

كاك سهردار فهرموو.

بەرپز سهردار صباح بوزو ههركى:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

له ماددهى يهك، كه گوټرا كار بهو ياسايهى دهكرت، تاكو ياسايهكى ديكه له كوردستان دردهچيت، من پيم وايه ئهوه وا دهكات كه درجوونى ياساى شهريكات هي ئهه ياسايه له بهرلهمانى كوردستان لهوانهيه زور دوابكهويت، ليره چهند پرسيار دپته پيش، ئايا كه ويستمان ههندى لهو ماددانه تهعديل بكهينهوه، وهكو ياسايهكانى تر ديسان دهبيت بلين (تعديل تطبيق القوانين) وقف فلان ماددهو، ئهوجا ماددهيهكى تر بيته جيى، يهعنى كاريكى زور زهحمهتهو زور ئهويه.

دوو/ پيم وايه ئيمه كاريكى وا بكهين، يهعنى كار به قانونيك بكهين ئهوهى له بهغدا درچوو، پيم وايه ئيحراج بوونيكى زورى تيدايه، ههم بو ليژنهى ياسايى خويمان و ههم بو بهرلهمانى خويمان، ههم بو ليژنهى ياسايى ئەنجومهنى وهزيران، من پيم باشتر بوو، كه ياسايهك درچوو بوايه له لاي خويمانوه ياسادانانيش پيم وايه كاريكى زور ئاسانه.

خالى سييه/ ئهوهى دهمهويت باسى بكه، لهوانهيه موناغه شهيهكى لى ههلبكهويت، ئهويش ئهوهى پاش ئهوهى كه دهستور درچوو، لهو دهستوردهى كه دهگوټريت (للاقليم تعديل تطبيق القوانين)، پيم وايه بهو ماددهيه ئهه قانونهى كه له بهرلهمانى كوردستان درچوو، (وقف القوانين) پيم وايه ئهوهنده مهفعولى نامينيت، لهبهر ئهوهى دهليت تهعديل تهتبيقى قهوانين، واتا قهوانينهكان تهتبيق دهكرتن ليره، بهتايبهتى ئهگهر سهلاحياتى ههسرى بيت، سوپاس.

بەرپز محمد قادر عبدالله (د.كه مال كهركووكى):

سوپاس، كاك رشاد فهرموو.

بەرپز رشاد احمد ابراهيم:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

بوچوونى من ئهويه، مادام ئيمه ئيش به ئهسلى قانونهكه دهكهين، هيچ گورانكاريهكى لهسه نهكهين، لهبهر ئهوهى ئيش پى كراوه له ههرىمى كوردستان، بهو شيويهش بيتن كه ئيستا ليره دهليت (لحكومة اقليم كردستان العمل بقانون الشركات العراقية رقم 21 لسنة 1997) لهگهله ئهوهى بكرتته (استثناء) بقرار المجلس الوطني لكوردستان العراق رقم 11 لسنة 1992 ولحين تشريع قانون بذلك في اقليم كردستان)، من واى بو دهجم و واى به باشتر دهزانم، زور سوپاس.

بەرپۇز محمد قادر عبدالله (د.كەمال كەركووكى):

سوپاس، كاك غەفور فەرموو.

بەرپۇز غفور طاهر سعيد مەخمورى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

تېببىي يەكەم/ ئەوھىيە كە بەشپۆھى ياسا دەرى نەكەين، بەلگو بەشپۆھى بېرىار دەببىت دەربىكەين، لەبەر ئەوھى با ئىمە لە پەرلەمانى كوردستان كە بېرىاردا ئەو ياسايە جى بەجى بىكرىت، ئەوھى تېببىي يەكەم. تېببىي دووھم/ بەنىسبەت كارنامەى ئەمپۇ ھەردوو فەقەرەكەى ياسايەكەيان ئەوھى شەرىكات 1997، ئەوھى تر سالى 2000 ھەردووكەيان لە كاتىكدا بوو، سىياسەتى حكومەتى عىراقى ئەوھى بوو، كە زۆرتىن خەلك رابكېشپىت بۇ خۆى، بەتايبەت مەسەلەى نەوت، مەسەلەن سەھمى نەوت، يان شەرىكاتى نەوتى، بەنزىخانە بۇ زۆر خەلك كراو، خەلك لىرەش ئىستىفادەى لى كروو.

بەرپۇز محمد قادر عبدالله (د.كەمال كەركووكى):

شەرىكاتى نەوت مەشمول نىيە بەو قانۇنە.

بەرپۇز غفور طاهر سعيد مەخمورى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

دەكرىت ئىمە موھاوولە بكەين بەراستى ئەوھى كە دەردەكرىت، وەكو بېرىارىك دەربىكەين، دواترىش بەنىسبەت ئەوھى لە ئىستاوہ كار بىكرىت ئەوھى كە دەمانەوېت رايبگرين، بلىين ئەو ماددانە لەو ياسايانە كارى پى ناكرىتن، لىرە بېرىارى لەسەر بدرىت باشتەر دەببىت وازانم، زۆر سوپاس.

بەرپۇز محمد قادر عبدالله (د.كەمال كەركووكى):

كاك بەلئىن فەرموو.

بەرپۇز حمد عبدالله محمود (بەلئىن):

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ھەمان تېببىي كاك غەفورم ھەيە بەراستى، مەسەلەى لە سالى 1992 بە بېرىارىك پەرلەمان كار بەو ياسايانە ناكات كە لە حكومەتى مەركەزى دەردەچىت، ئىستا ئىمە ھەر بە بېرىارىك بەراستى ئەوھى لابلەين باشتەر، نەوھك بىكەينە قانۇن، سوپاس.

بەرپۇز محمد قادر عبدالله (د.كەمال كەركووكى):

كاك شىخەللا فەرموو.

بەرپۇز شىخ الله ابراهيم شىخ الله:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من پشتگىرى لە ماددەكە دەكەم كە لە لايەن حكومەتى ھەرىمى كوردستانەوھ دەرچوو، مادام ئىمە تاكو ئىستا كار بەو ياسايە دەكەين، پىويستە تا ياسايەكى تر لە كوردستان دەردەچىت، ئەو ياسايە كارى پى بىكرىت، چونكە ھەر كارى پى كراوھو كارىشى پى دەكرىت، شەرعىەتتىكى بدەينى، بەلام داوا دەكەم لە

حکومەتی ھەریمی کوردستان بە پەلە یاسایەکی تایبەت بە ھەریمی کوردستان دەربەگات، بۆ ئەوەی ئەو کاتە بتوانین گەموکۆری و شتیکی ھەبێت بەو یاسایە چارەسەر بکریت، زۆر سوپاس.

بەرپێز محمد قادر عبدالله (د.کەمال کەرکووکی):

کاک تارق فەرموو.

بەرپێز طارق محمد سعید جامباز:

بەرپێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێویستە تایبەتمەندی ھەریم بپارێزین، دەبواوە حکومەتی کوردستان وەزارەتی پەيوەندیدار مەشروعی ئامادە کرد بواوە دەربارەى ئەو خۆی ناردبواى، ئەک ئەو بەغدا، چونکە چەند مەشروعى تریشمان ھەیە، ئەوانە ھەمووی دەبیت جی بەجی بکەین لە کوردستان، من جەخت لەسەر ئەو دەکەم بەزۆترین کات ئەو مەشروعانەى گەوا ئیمە ئیقراری دەکەین، لێرە جی بەجی دەکریت، ئەو لە حکومەتی پیشوو دەرجوو، یان پیشتر دەرجوو لە حکومەتی فیدرالی، پێویستە لە پەرلەمان دەرجیت، ئەک ئەو ئەو جی بەجی بکەیت، چونکە ئیمە تایبەتمەندی خۆمان ھەیە، ئەو ھوش وەختیکی موحەدەدی دەوێت، دەلیت (اقرب وقت) ئەقرب وەقت ج وەختیکە، پیم باشە تەرگیز بکریت کە وەختەکە چەندە؟ چەند مانگیکی تر، شەش مانگە، ئەو دەبیت قانونیک لە کوردستان تایبەتمەندی خۆمان بپارێزین، بیجگە لەو ئەو قانونانە لەسەر فیکریکی ئیشتیراکی دەرجوو، ئیمە ئیستا بازاری ئازاد دوو شتی لیک جیاوازه، دەبیت پرۆژەى یاسایەکان لە حکومەتی کوردستان، لە وەزارەتی پەيوەندیدار بیتن، ئەک ئەو بەغدا بەردەوام بیتن، ئەگەر ناچار بین بە وەختیکی کەم، سوپاس.

بەرپێز محمد قادر عبدالله (د.کەمال کەرکووکی):

کاک دکتۆر نوری فەرموو.

بەرپێز د.نوری جمیل تالەبانی:

بەرپێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆچوونەکانی من لە لایەن برادەرەنەو پێشکەش کرا، سەبارەت بەو کە دەبیت بە بپار بیتن، ئەک بە قانون، لە ھەمان کاتیشدا ئەگەر کار بکریت بە پرۆژەیکەى قانونی تایبەت بە ھەریمی کوردستان ئامادە بکریت، بۆ ئەو کەوا پاش ماوەیکە پەسند بکریت وەکو قانون لە لایەن پەرلەمانی کوردستانەو، سوپاستان دەکەم.

بەرپێز محمد قادر عبدالله (د.کەمال کەرکووکی):

کاک فرسەت فەرموو.

بەرپێز فرست احمد عبدالله:

بەرپێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو پرۆژەکە تەنھیز کردنی قانونە، تەنھیز کردنی قانونیک بەنەیسبەى ئیمە مەفرۆزە بە قانونیک بیتن، چونکە ئەگەر ئیعتیار بکەین قەرار قووەتى قانونی ھەبیت، بۆ ناوی بپاری لەسەر دابنێین، مەفرۆزە ناوی قانونی لەسەر دابنێین، ئەگەر ئیعتیار بکەین بپار قیمەتی قووەتى ئیلزامی کەمترە لە قانون، باشە چۆن

به قهراړیک قیمةتی له قانون که متر بیټ من قانونیک تهنفیز بکه م لیره، له بهر نهوه به رهئی من پرۆژه که وهک خوئی بیټ، پرۆژهی قانون بیټ.

دوو/ به رهئی من عه جزی ماده که (ولحین صدور اصدار تشریح قانون بذک فی اقلیم کوردستان) نهوه زیاده، چونکه نه گهر سبهی ئیمة قانونیک دهر بکهین خو ئیعتیادی نه صیک تی ده کهین که ئیلغای قانونه که ده کهین، له بهر نهوه به رهئی من ههر سینگی ماده که بمینیت، نیوهی نهوهل، نیوهی دووهم حزف بکریتن بو صیاغهی قانونی دوور نییه باشتر بیټ، زور سوپاس.

به پړیز محمد قادر عبدالله (د. که مال کهر کووکی):

لیژنه یی یاسایی رهئیتان بهرام بهر موداخه لهی نه ندامه به پړیزه کانی په رله مان فهرموو.

به پړیز عونی کمال سعید بزاز:

به پړیز سه رۆکی نه نجومه ن.

سه بارهت به قسه کانی به پړیز کاک سه ردار ههرکی، دانانی قانون شتیکی ئاسان نییه، به تایبه تی قانونی شهریکات، که نه گهر مولا حه زه ده کهین قانونی شهریکاتی عیراقی له (94) ماده پیک هاتوو، ئایا ئیمة چه ند کاتمان ده ویټ خو مان ناماده بکهین قانونیک تایبهت بو کوردستان دابننن، له گهل نه وه شدا ئیمة ئیسی له سه ر ده کهین و ده توانین دابننن، به لام ئیمة ئیستا زور سه رقالین به ئیسی تر، دواى نهو قانونه ئیستا حالیه ن له کوردستان دیاره، حکومه تی ئیسی پى کردوو، له بهر نهوهی نهوانه به په له نه شه رعیه تی بدهینن، بو نهوهی شه رعیه تی بدهینه نهو ئیجرائاتانه ی کراوه له لایه ن وهزاره تی دارایی و ئابووری و وهزاره تی بازرگانی سه بارهت به جی به جی کردنی ماده ده کانی قانونه که.

کاک ره شاد ده لیت صیاغهی حکومهت باشتره، (العمل بقانون الشركات) نهوه ناحیه ی صیاغهی، صیاغه ته بیعی ده ستووری عیراقی مه جالی داوه ته ئیمة به پپی ماده ی 121 (اولاً وثانیاً) که ده لیت (یحق لسلطات الاقلیم تعدیل تطبیق القانون الاتحادي فی الاقلیم وفي حالة وجود تناقض او تعارض بین القانون الاتحادي وقانون الاقلیم بخصوص مسألة لا تدخل فی السلطات الحصریة تكون الاولیة للقانون الاتحادي)، و اتا ئیمة دوو ریگامان له پشه، یهک/ قهراړیک په رله مانمان دهر کردوو به ژماره 11 که ئیشاره تمان پیدا سالی 1992، مه به ستمان نهوه بووه حیمایه تی خصوصیه تی ههریمی کوردستان، ئیستا پاش گورانکاری له عیراق روویدا، ده ستوور درچوو که له 80٪ له میلیه تی عیراق دهنگیان له سه ردا، بووه ده ستووری قانونی دایک له عیراق و کوردستان، ئیمة بو مان هه یه به ههر وه زعیک ئیسی له سه ر بکهین، ده توانین ئیسی بکهین، مه شروعی حکومهت و ابزانم هیچ نه قصیک تییدا نییه، به شیوه یه کی جوان هاتوو، بو مه وزوعی صیاغه ش ده توانین چ عیباراتی ئینفا ز به کار بینن، یان ته تبیقی قانونی شهریکات ههر دووکی واریده.

کاک غه فور ده لیت قهرار، یان قانون، نهوه کاک فرسه ت وه لامی داوه، هه روه ها کاک به ئینیش هه روا.

کاک شیخه للاً ته ئیدی مه شروعه که ده کات، ئیمه ش هه روا ته ئیدمان کردوو، داوا له نه ندامانی به پړیز ده کهین که دهنگی بو بدن.

کاک تارق هه مان قسه ی کاک سه ردار ههرکی ده لیت، که ده لیت قانونی خو مان هه بیټ باشتره، راسته ئیمه ش له گهل نه وهینه قانونی خو مان هه بیټ، به لام هه تا قانونه که ی داده نیین، چی تی دایه بهو قانونه ی ئیسی بکهین، زور شتیکی ته بیعیشه. دکتور نوری تاله بانیش هه ر هه مان قسه کانی کرد، زور سوپاستان ده که م.

بەرپرز محمد قادر عبدالله (د. کهمال کهرکووکی):

ئىستا داوا له ليژنهى ياسايى دهكهين نهصى خويان لهگهال صياغهكهى بخويئنهوه، بو ئهوهى بيخهينه دهنگدان.

بەرپرز عونى كمال سعيد بزاز:

بەرپرز سهرۆكى ئهنجومه.

المادة الاولى: انفاذ قانون الشركات العراقية المرقم 21 لسنة 1997 في اقليم كردستان والعمل بأحكامه لحين تشريع قانون خاص بالشركات في الاقليم.

بەرپرز محمد قادر عبدالله (د. کهمال کهرکووکی):

قهرموو.

بەرپرز كريم بحرى عبدالله:

بەرپرز سهرۆكى ئهنجومه.

من پيم وايه بهر لهوهى ئهوه مادديه پهسند بکريئ، ناوهرۆكى ياسايهکه بخويئندريتهوه له لايهن ليژنهى ياساييهوه، بو ئهوهى تومار بکريئ، دواى ئهوه له لايهن ئهندامانهوه پهسند بکريئ، سوپاس.

بەرپرز محمد قادر عبدالله (د. کهمال کهرکووکی):

قهرموو.

بەرپرز ملا انور محمد غفور:

بەرپرز سهرۆكى ئهنجومه.

ئهو پيشنياره كاك فرسهت حهقى قسه كردنى ههبوو، كه برهگهى دووهى ئهوه مادديه، ئهوه بکريئن.

بەرپرز محمد قادر عبدالله (د. کهمال کهرکووکی):

بهس كهس پشتيوانى لئ نهكرد، يهك رهئى بوو، ليژنهى ياسايى دووباره داواتان لئ دهكهين پيشنيارهكهتان بخويئنهوه، چونكه زور وازيح بوو.

بەرپرز عونى كمال سعيد بزاز:

بەرپرز سهرۆكى ئهنجومه.

المادة الاولى: انفاذ قانون الشركات العراقية المرقم 21 لسنة 1997 في اقليم كردستان والعمل بأحكامه لحين تشريع قانون خاص بالشركات في الاقليم.

بەرپرز محمد قادر عبدالله (د. کهمال کهرکووکی):

ماددهكه دهخهمه دهنگدانهوه، كئ لهگهلدايه دهستى بهرز بکاتهوه؟ زور سوپاس، كئ لهگهلدا نيهه دهستى بهرز بکاتهوه؟ زور سوپاس، بهزوينهى دهنگ وهرگيرا، ماددهى دووهم تكايه.

بەرپرز عبدالکريم ابوبکر مصطفى:

بەرپرز سهرۆكى ئهنجومه.

ماددهى دووهم: ئهو ريکارانهى وهزارهتى دارايى و ئابوورى و وهزارهتى بازرگانى ههرىمى كردستان دهیگرنه بهر بو جئ بهجئ كردنى ئهه ياسايهى سهرهوه بهر له دهركردنى ئهه ياسايه، ئوصوليهو بهرکاره.

بەرپز عونی کمال سعید بزاز:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

المادة الثانية: تعتبر الاجراءات المقررة من قبل وزارة المالية والاقتصاد ووزارة التجارة لاقليم كوردستان بتنفيذ القانون اعلاه قبل صدور هذا القانون اصولية ونافذة.

ئيمه لهگهڵ دهقی ماددهکهينه و پشتگيری لی دهکهن، زۆر سوپاس.

بەرپز محمد قادر عبدالله(د.که مال کهرکووکی):

ئهو کهسانه ی که دهیانه ویت قسه بکهن، کاک فرسه ت فهرموو.

بەرپز فرست احمد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

چونکه ئهو قانونه، قانونی عیراقیه، ناوی دهسه لاتهکانی رهسی عیراقی تیدا هاتوو ه ی ئیتیجادی، له بهر ئه وهی کو وای لی بکهین دهسه لاتهکانی ههریم بتوانیت ئهو کاره و ئه رکه جی به جی بکات، من پیتشیری ماددهیه ک دهکهم ئیزافه ی بکریته سهر پرۆژه که، ئه ویش به عهره بی بهو شکله ده بی ت:

(تحل السلطات والجهات الرسمية في الاقليم محل السلطات والجهات الرسمية الاتحادية اينما وردت ذكرها في القانون رقم 21 لسنة 1997 لغرض العمل بهذا القانون وتنفيذ احكامه)، چونکه ئه گهر وا نه بی ت مانای ناوی وه زیری تیجاره هاتوو، ناوی موسه جیلی شه ریکات هاتوو، لازمه ئهو ئیجرائاتانه ئه وانه بکهن، نه وه کو وه زیری تیجاره تی ههریم و موسه جیلی شه ریکاتی ئیمه ئهو ئیشه بکاتن، زۆر سوپاس.

بەرپز محمد قادر عبدالله(د.که مال کهرکووکی):

سوپاس، کاک ئارام فهرموو.

بەرپز ئارام رسول مامند:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

له پراستییدا من پشتگيری لهو پرۆژهیه دهکهم که هاتوو، له بهر ئه وهی پیم وایه له ههریمی کوردستاندا پیوستیمان پییه تی، به لām من پیم خوشه پیش وهختی وه لāmیک بو برای بهرپزم کاک عه ونی بده مه وه، ئیمه له ههریمی کوردستان ئه گهر بتوانین پرۆژه یاسایه ک له چه شنی ئه وهی یاسای وه به رهینان دهر بکهین، که ئیستا له سه ر ئاستی ناوچه کهش به پراستی پیشکه وتوو ترین یاسایه، یه عنی ئیمه ناتوانین له فه تره یه کی دیاری کراو پرۆژه یاسایه ک بو ته سجيل کردنی کۆمپانیان دهر بکهین، من پیم وایه به پیچه وانه وه ئیمه ده توانین ئه وه بکهین.

بەرپز محمد قادر عبدالله(د.که مال کهرکووکی):

ئهو مه ووزوعیکی تره، تکایه.

بەرپز ئارام رسول مامند:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

برپاریکی په رله مان کاری پی نه کراوه و راگیراوه، به لām ئه وهی که لهو ماددهیه هاتوو، پی ده جیت ئهو برپاره ی په رله مان جی به جی نه کرا بی ت، له بهر ئه وهی تا ئیستا داموده زگاکانی حکومه ت ئیشی پی کردوو، ئیمه ئیستا بهو نه صه جاریکی تر شه رعیه تی ده ده یه وه بهو کار پی کردنه ی که تا ئیستا ئیشی

پى كراوه، بۇيە من پىم وايە لەگەل ئەووە كە بكرىت ئىشى پى بکەين، بەلام ئەم ياسايە خۇي كەموكورتى تىدايە، بۇ نموونە ئەگەر تەماشايەكى بکەن هيچى تيا نييە لەسەر مۆلەتدان و تەسجیل كردنى گروپە كۆمپانىياكان كە ئىستا چەندىن گروپ و كۆمپانىيا لە كوردستان تەسجیل دەكرىت، ئەگەر بچن لەگەل بەرپۆبەرايەتى تۆمار كردنى كۆمپانىياكان قسە بکەن، دەبينن كە ئەوان گلەييەكى زۆريان لەو ياسايەدا ھەيە، يەعنى مەجالى پى نەداون لەو بوارە، بۇيە وەكو ھەلىكى كاتى دەكرىت ئىشى پى بکەين، بەلام من داوا دەكەم جەخت لەووە بكرىتەووە ھەرچى زووترە پرۆژە ياسايەكى تايبەت.

بەرپۆز محمد قادر عبداللە(د.كەمال كەركووكى):

ئەووە مەوزووعىكى ترە، تكايە لە مەجالىكى تر باسى ئەووە بکە، زۆر سوپاس، فەرموو.

بەرپۆز عونى كمال سعيد بزاز:

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەى دوووم باس لەووە دەكات ئەو رىكارانەى وەزارەتى دارايى و ئابووورى و وەزارەتى بازرگانى ھەريمى كوردستان، كەواتە يەعنى ئەووە ئەسەر رەجعيەكى داوہ لەو ماددەيەدا بە ھەموو برپارەكانى، ياخود تەعلیماتەكان، يەكەم/ ئىمە نازانين ئەو تەعلیماتانە چيە، نە نوسخەمان لەلا ھەيە، نە ھيچ شتىك، يەكسەر كوێرانە بلين باشە.

دوووم/ ئىمە خۆمان لە دەروازەى سىيەم، فەسلئى يەكەم لە ياساكە، كە باسى سەرمایە دەكات لە ماددەى (28)دا دەلئيت (سەرمایەى كۆمپانىياى پشكدارەكان نابئيت لە دوو مليۆن دینار كەمتر بئيت، لاى كەمى سەرمایەى كۆمپانىياى بەرپرسىاريەتى سنووردار نابئيت لە پەنجا ھەزار دینار كەمتر بئيت)، ئايا ئىستا ئىمە بەو نەصەى كار دەكەين، ياخود رىكارى جياواز ھەيە، كە وەزارەت دەريكدوو، كەواتە دوو شتى موتەناقيزە، ئەگەر ئىمە رىكارەكان نەزانين كەواتە ئەمەمان لەبەرچاوە، كەواتە ھەموو كەسك دوو مليۆن دینارى پى بئيت، دەتوانئيت كۆمپانىيايەك دامەزرىنئى، زۆر سوپاس.

بەرپۆز محمد قادر عبداللە(د.كەمال كەركووكى):

كاك كەريم بەحرى فەرموو.

بەرپۆز كريم بحرى عبداللە:

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن.

پيشەكى پشتگىرى لە پيشنيارەكەى كاك فرسەت دەكەم، ھەروەھا من دووبارە پيشنيار دەكەمەووە ئەسلئى قانونەكە، ئەسلئى ئەو قانونەى كە ئىستا ئىمە لە پەرلەمان دەنگى بۇ دەدەين بخویندريتەووە، بۇ ئەووەى تۆمار بكرىت، لەگەل ئەووەى ئەو گۆرانكارىيانەشى تيدا بكرىت، كە پيشنيار كراوہ لە لايەن كاك فرسەتەووە، زۆر سوپاس.

بەرپۆز محمد قادر عبداللە(د.كەمال كەركووكى):

كاك عادل فەرموو.

بەرپۆز عادل محمد امين:

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن.

ليرە ئاماژەى تەنھا بە دوو وەزارەت داوہ، وەزارەتى دارايى و وەزارەتى بازرگانى، بۇيە من پىم باشە بلين ئەو رىكارانەى كە دەسلئى جى بەجى كردن ئەنجامى داوہ، ئەو قانونە بەسەريدا جى بەجى بكرىت، بۇ

سەبارەت بە قسەکانی کاک ئارام، راستە ئیئە دەتوانین قانون دانین، فیعلەن قانونی ئیستیسماومان دانا، قانونی موکافەحە ئیهاومان دانا، بەلام ئیستا خۆتان ئاگاتان لیئە لە پەرلەمان دەیان مەشاریعمان بوۆ هاتوو، ئیئە سەرقالی ئەو مەشاریعمانە، هەتا ئیستا نەمانتوانیوە پەپرەوی ناوخوای پەرلەمان تەواو بکەین، واتا کاتمان دەوێت، با بیکات کە هی حکومەت قانونی تەقدیم کرد، ئیئەش پەسندی دەکەین و ئیئە پێ دەکەین.

بەنیسبەت ئەو ئیجرائاتانە هی کە کراوە، بەپێی ماددە هی دوو دەیانەوێت شەریعیەتی پێ بدەین، قانونی شەریکات هەبوو، پێش ئەو قانونە، قانونیکی تر پێش سالی 1997، ئەو قانونە لە کوردستان ئیئە پێ کراوە، لەبەر ئەوە هی پێش سەحی ئیدارات بوو، ئەو قانونە هەندیک تەعدیلاتی لەسەر کراوە، ئیستا ئەگەر شەریعیەتی بدەین هیج موخالەفە نییە، واقیعیک روویداوە ئیجرائاتی لەسەر کراوە و ئیئە لەسەر کراوە بەپێی قانونیک، لەبەر نەبوونی قانونی شەریکاتی خاص بە کوردستان، ئیستا دەیانەوێت ئیئە ئەو قانونە، فیعلەن ئیئە قانونە کەمان خۆیندەو شتی باشی تیدایە، مەبادئی باشی تیدایە، بوۆ ئیستیفادە لی نەکەین، هیج زەرەریکی نییە و زۆر تەبیعیەشە. بەنیسبەت کاک کەریم بەحری لەگە ئمان بوو دەلی خۆیندەو هی یە کەمی بوۆ قانونە ک بکریت، باشە ئەگەر خۆیندەو هی یە کەم بوۆ قانونە کە نەگریت، یە کەم ئەندامی پەرلەمان مەفرۆزە بەپێی قانون خوای موتابەعە هی هەموو قەوانینیک بکات، کە قانونیک خۆیندەو هی یە کەمی بوۆ کرا، مەفرۆزە ئەندام پەرلەمان بچیت قانونی شەریکاتی عیراقی تەعقیب بکات، ئەو قانونە هی کە تەقدیمی پەرلەمان کراوە، قانون تەنزیم وە کالە هی تیجاری هی سالی 2000 ئەو ئیئە خۆیەتی، نەک ئیئە لیرە یە ک یە ک ماددەکان بخۆیننەو، ئەگەر ماددەکان بخۆیننەو، وایزانم وەختیکی زۆرمان دەروات و نەتیجەشی نییە، هیج ئەندامیکیش ئیستیفادە لی ناکات و سوودیشی لی وەرناگریت.

سەبارەت بە قسەکانی خاتوو سۆزان، فیعلەن من تەئیدی دەکەم قسەکانی زۆر راستە، دەبوا یە ئیجرائاتەکان مەعلوم بیت، چ دەگریت، چ ناکریت ئاگامان لی بوا یە، چونکە کە ئیستا دەمانەوێت شەریعیەتی پێ بدەین، وەکو گۆتەم کە شەریعیەتی پێ بدەین، فیعلەن ئیجرائاتی باش کراوە بەپێی قانونی شەریکاتی قەدیم، نەک قانونی شەریکاتی عیراقی 21 سالی 1997، ئەو قانونەش زۆر نافیز بوو لە کوردستان، ئیعتیادی بوو، ئیستا ئەگەر خەلەلیک، یان خیلافیکی بەسیت هە یە، وایزانم ئیعتیبار ناکریت بە موخالەفە یە کی ئیجرائاتی قانونی صارم بلین وەزارەتی مالیە و ئیقتیصاد، یان وەزارەتی تیجارە موخالەفە یان کردوو، نەخیر مەبەستیان ئەو بوو، خزمەت کردنی میلیت و ئاسانکاری ئیئە خەلک، شەریکات تەسجیل کراوە و مەفرۆزە دیفاعیان لی بکەین و ئیئەش پشتگیریان لی بکەین، زۆر سوپاس.

بەرپێز محمد قادر عبدالله (د. کەمال کەرکوکی):

سوپاس، ئیستا ئەگەر ئەو بەرپێزانە هی کە پشتگیری لە پێشنیارە کە لیژنە هی یاسایی و هەندیک لەو پەرلەمانتارە بەرپێزەکان لە پێشنیاری بەرپێز کاک فرسەتیان کرد، ئەو پێشنیارە پێویستە بکەوێتە پێشەو، ببیتە ماددە هی دوو، ئیستا ئەگەر کەس لیژنە هی یاسایی تەئیدی کرد، دووبارە بیخۆیننەو، بوۆ ئەو هی بیخەینە دەنگدانەو.

بەرپێز عونی کمال سعید بزاز:

بەرپێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثانية: المقترح المضافة:

تحل السلطات والجهات الرسمية في الاقليم محل السلطات والجهات الرسمية الاتحادية اينما وردت ذكرها في القانون رقم 21 لسنة 1997 لغرض العمل بهذا القانون وتنفيذ احكامه.

بهريز محمد قادر عبدالله(د.كه مال كهركووكي):

ئىستا ئه و مادديه دهخهينه دنگدانه وه، كى له گه ئدايه دهستى بهرز بکاته وه؟ زور سوپاس، كى له گه ئدا نىيه دهستى بهرز بکاته وه؟ زور سوپاس، به زورينه دهنگ وهرگير، ليژنه ياساي فهرموون، تكيه به نىسبهت مادده ي دوو كه ده بىته مادده ي سى له پرؤزه كه، هه ندىك له و بهريزانه كه پييان وا بوو كه ئه وه پيويست ناكات و تهحه مولى ئه و مهسئوليه ته بكرىت، هه ندىك له و بهريزانه ي پشتيوانى لى دهكهن، بويه ئىستا ده يخه مه دنگدانه وه، داوا له ليژنه ي ياساي دهكهم وهكو خوى بخويئىته وه، بو ئه وه ي بخريته بهر دنگدان، ئايا لاجييت، يان له جى خوى بمينييت، زور سوپاس.

بهريز عونى كمال سعيد بزاز:

بهريز سهروكي ئه نجومه ن.

المادة الثالثة: تعتبر الاجراءات المقررة من قبل وزارة المالية والاقتصاد ووزارة التجارة لاقليم كردستان بتنفيذ القانون اعلاه قبل صدور هذا القانون اصولية ونافذة.

بهريز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بهريز سهروكي ئه نجومه ن.

مادده ي سيبه م كه مادده ي دوو وه له پرؤزه كه به م جوړه يه:

ئه و ريكارانه ي وهزاره ي دارايى و ئابوورى و وهزاره ي بازرگاني هه ري مي كردستان ده يگر نه بهر بو جى به جى كردنى ئه م ياسايه ي سهروه وه بهر له دهركردنى ئه م ياسايه، ئوصليه و بهركاره.

بهريز محمد قادر عبدالله(د.كه مال كهركووكي):

ئاخير ته ووزيح بو ليژنه ي ياساي پاشان ده خريته دنگدانه وه.

بهريز عونى كمال سعيد بزاز:

بهريز سهروكي ئه نجومه ن.

ئيمه له گه ل دهقى مادده كه ينه، له بهر ئه وه ي ئيجرائاتىكى قانونى زور كراوه، وهكو ته ووزيجم كرد، قانونىك هه بوو پيش ئه و قانونه ي، ته قريبه ن ئه و قانونه ئىقتىباسى قانونه كه ي كه ونه، وا تا ئه گه ر ئىستا لي ره په رله مان موافقه ت نه كات به شه رعيه ت دان به و مادديه ي ئيجرائاتىكى قانونى زور ته رتوب ده كات له سه ر ئه و مواعمه له تانه ي كه كراوه، شه ريكات ته ئسيس كراوه، مواعمه لاتي ئسولى ته قديم كراوه، ئيجرائات به گو يره ي ئه و قانونه كراوه، وا تا ده بىت ئه وانه هه مووى هه لبو ه شىته وه، حكومه تيش مولزهم ده بىت به ته عويز كردنى ئه و كه سانه، زهره ريكي زور به خه زي نه ي هه ري م ده گه يه نري ت، له بهر ئه وه دووباره قسه كاني خو مان ته ئكيد ده كه ينه وه، كه داوا له ئه ندامانى به ري ز ده كه ين، دهنگ بده نه ئه و مادديه، زور سوپاس.

بهريز محمد قادر عبدالله(د.كه مال كهركووكي):

فهرموو كاك ره شاد نوقته ي نيزامت هه يه.

بەرپىز رشاد احمد ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى ئەنجومەن.

تووشى موشكىلەيەكى زۆر گەورە دەبىن، پىنج ھەزار، شەش ھەزار شەرىكە تەسجىل كراو، ئەو ھەر ئەو دوو فەقەرەيە نىيە، ئەو ياسايە كارى پى كراو لە ھەولپىرو سلىمانى و لە عىراقىش ھەر بەو پرۆژەيە ئىش كراو، مەبەستىش لە جى بەجى كىردنى ئەو پرۆژەيە كارى پى كىردنە بەدەر لە بىپارى ئەنجومەنى نىشتمانى كوردستان ژمارە (11) لە سالى 1992 كار پى كىردنى بەشىۋەيەكى كاتىيە، تاوھكو ياسا لە پەرلەمانى كوردستان بۇ دەردەچىت، سوپاس.

بەرپىز محمد قادر عبدالله(د.كەمال كەركووكى):

سوپاس شەرت نىيە ھەلۋەشىتەو، ئىمە دەپخەينە بەردەمى ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان، دەبىت دەنگى لەسەر بدىت، ئايا بىمىنىت، يان نەمىنىت، يەنى ئەو ئوصولىە، دەبىت ئەو دەنگدانەى بۇ بىكرىت، لىژنەى ياساى داوا دەكات بىمىنىت، حكومەت داواى كىردووە بەو شىۋەيە بىمىنىت، زۆر بەى ئەندامانى پەرلەمان داوا دەكەن بىمىنىت، ھەندىك لە ئەندامە بەرپىزەكان داوا دەكەن ئىلغا بىكرىت، دەبىت بىخرىتە دەنگدانەو، فەرمو نوقتەى نىزام.

بەرپىز ئارام رسول مامند:

بەرپىز سەرۋىكى ئەنجومەن.

نازانم كى داواى كىردووە ئەو ماددەى لاجىت، پىم وايە ئەگەر داواش كرا بىت يەك ئەندامى پەرلەمان داواى كىردو، ئايا ئەو پىشنىارە يەنى لەسەر داواى.

بەرپىز محمد قادر عبدالله(د.كەمال كەركووكى):

نەخىر يەك ئەندام نەبو، دەنگ ھەبوو دژى بو، ئىستا دەخرىتە دەنگدانەو، با ھەر يەك دەنگ دژى بىن، رىزمان ھەيە بۇ يەك دەنگىش، ئىستا ئەو بەرپىزانەى كە داوايان كىردووە ئەو ماددەيە ئىلغا بىكرىت دەيدەينە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەل ئەو ھەيە كە بىمىنىت دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، بەزۆرىنەى دەنگ ماددەكە مايەو ھەكو خۆى، لىژنەى ياساى فەرمو.

بەرپىز عونى كمال سعید بزاز:

بەرپىز سەرۋىكى ئەنجومەن.

المادة الرابعة: على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون.

بەرپىز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى ئەنجومەن.

ماددەى چوارەم: پىويستە ئەنجومەنى ۋەزىران ھوكمەكانى ئەم ياسايە جى بەجى بىكات.

بەرپىز محمد قادر عبدالله(د.كەمال كەركووكى):

لىژنەى ياساى بفرمبون.

بەرپز عونی کمال سعید بزاز:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

ئیمه پيش ئهوهی ئهوه ماددهیه بهینه دهنگدان، پيشنیرمان کردوه که به ماددهیهکی تر سه لاحتیهت بهینه ههردوو وهزیری مالیهو ئیقتیصادو وهزیری تیجاره که تهعلیمات دهر بکهن، ئیستا ماددهکه دهخوینمهوه، مهفروزه ئهوه بدریته دهنگدان پيش ئهوهی که ئیقرار لهسهر ئهوه ماددهیه بکریت:

(لوزیری المالیه والاقتصاد والتجارة اصدار تعلیمات مشتركة لتنفيذ احکام هذا القانون).

بەرپز محمد قادر عبدالله (د. کهمال کهرکووکی):

کاک تارق مولاچهزهت ههیه فهرموو.

بەرپز طارق محمد سعید جامباز:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

من تهنیا پرسیاریک دهکهم، نهدهبوایه وهزیری بازرگانی لیڤه ئاماده بوایه؟ چونکه ئهوه دوو یاسایه دهربارهی وهزارهتیکی موعهیهنه، زۆر پرسیار لیڤه دهکریت وهلامی نییه، دهبوایه دلنیا بیت وهلام بداتهوه، ئهوهی که سۆزان خان باسی کرد فروقی پارهکان گزۆکی تیدایه، دهبوایه لیڤه ئاماده بوایه ورونی بکرایه، ئاماده نهبوونی زۆر پرسیار بی وهلام دهبیت.

بەرپز محمد قادر عبدالله (د. کهمال کهرکووکی):

حکومهت ئاگادار بوو له بهرنامهی کار به رهسمی پشپان گوتراوه، تهقصر لهوانه که دهبوو بین، نههاتوونه ئیمه له بهر ئاماده نهبوونی بهرپزیک نیش و کاری په رهلهمان راناگرین، زۆر سوپاس، فهرموو.

بەرپز سعد خالد محمد امین/ وهزیری ههرپم بۆ کاروباری په رهلهمان:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

تهبعی به پشپتی تیگهیشتنی ئیمه وهکو بهرپزان نهندانانی په رهلهمان، به تایبهتی جهنابی کاک فرسهت تهوزیحیدا خودی قانونهکه دهستکاری ناکریت، حکومهت ناردوو یهتی تهنیا بۆ ئهوهی نهفازی پشپ بدریت له کوردستان به ئیزافه مهسهلهن وهزیری تیجاره عیراقی، ئیمه قهصدمان بابلین وهزیری تیجاره ههریمی کوردستانه، ئهوهی که له ماددهی دوو ئیزافه کراوه، بۆیه به پشپوست نهزانرا وهزیری تیجاره بیته ئیره، تهنها په رهلهمان نافیزی مهفعولی دههاتی له کوردستان، تا یاسایهکی تایبهت له کوردستان دهردهکریت، زۆر سوپاس.

بەرپز محمد قادر عبدالله (د. کهمال کهرکووکی):

پشپوسته جیهاتی په یوه نهدیدار، بۆ ئهوهی دیفاعی لی بکهن ئاماده بن، چونکه وجهاتی نهزهری حیاواز دیته کایه وه، هوی مانى بهو شکله، یان گۆرانی بهو شکله له لایهنی حکومهتهوه گویمان لی بیت، بۆ ئهوهی موناقهشه بکریتن له گهل ئهوهش نههاتوونه، ئیمه کاری خویمان بهردهوام دهکهین، زۆر سوپاس.

هیچ بهرپزیک دهیهوئیت موناقهشه بکات لهسهر ئهوه ماددهیه، نوختهی نیزامی فهرموو.

بەرپز ادھم عثمان احمد بارزانی:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەز جاریکی دی دیمە سەر ئەف خالە، چەند جاری دی نوقتا نیزام سەرا مەوزوعە کرد، حەقیقەت لیرە جەنابیته بەحس کرد که وهزیریش نەهیت ئیمە دانیشتنا پەرلەمانی دکەین، بەر لیرە قوچیقه نەوعە ئیتیهامیکە بۆ جەنابی وهزیریش، ئایا جەنابی وهزیری هاتیه ئاگادار کرن که بیتن؟

بەرپز محمد قادر عبدالله(د.که مال کەرکووکی):

بەرنامە ی کار ئیمە بە رسمی دەدەینە ئەنجومەنی وهزیران، ئەنجومەنی وهزیران موکە لەفەو نوینەریان هەیه، وهزیریکە بۆ تەنسیق لەنیوان پەرلەمان و وهزیرە بەرپزەکان پێویستە بدریتن، یەعنی ئیمە که بە رسمی لە پەرلەمانەوه بە نووسراو تەحویلی ئەنجومەنی وهزیران دکەین، ئیتیبیار دکەین که گەشتوو، ئیمە ناچین شەخص شەخص پێیان بلین، زۆر سوپاس، کاک غەفور فەرموو.

بەرپز غفور طاهر سعید مەخموری:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

تیبینیەکهی من ئەوه بوو لە ماددهی سیی ئەسلی پرۆژەکه (لوزیری المالیه والاقتصاد والتجارة) دەبیت بنووسریت (ق اقلیم کوردستان) یەعنی دیاری بکریتن، زۆر سوپاس.

بەرپز محمد قادر عبدالله(د.که مال کەرکووکی):

کاک رشاد فەرموو.

بەرپز رشاد احمد ابراهیم:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێویست ناکات بنووسریت (لوزیری) لەبەر ئەوهی وهزارەتی تیجارە یەک وهزارەت تیجارەیه تەعلیماتی شەریکات یەک تەعلیماتە، تەوحید کرا لە هەردوو ئیدارە، پێش ئەوهی ئیدارات یەکتر بگریتهوه ئەوه تەوحید کرا ئەو تەعلیماتە، سلیمانی و هەولیر بە یەک تەعلیمات کار دکات، هیچ فەرقی نییه، هەتا ئیستا لەگەڵ بەغداش تەنسیقه رەبته بە کۆمپیوتەر، هەر ئیجرائاتیکی بکەن ئاگادارینە، لەسەر مستەوای عیراقە ئەو تەعلیماتە تەتبیق دەبیت، لەگەڵ ئەوهش هەریمیش بەشیکە لەوی، تەعلیماتەکه بە کاملی جی بەجی کراوه، پێی ناوێت ئیمە ئیشارەت بەدەینە دوو وهزارەت، هەر بلێی وهزارەتی دارایی و ئابووری و بازگانی ئەوهندە کافیه، زۆر سوپاس.

بەرپز محمد قادر عبدالله(د.که مال کەرکووکی):

لیژنە یاسایی تکایه فەرموون.

بەرپز عونی کمال سعید بزاز:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئیمە که پێشنیارەکهمان تەقدیم کرد هەر وامان گوتوو (لوزیری المالیه والاقتصاد والتجارة) اصدار تعلیمات مشتركة لتنفيذ احکام هذا القانون) سەبارەت بە پێشنیارەکهی کاک غەفور مەبەستمان وهزیری تیجارەو

مالیه له هه‌ریمی کوردستانه، نه‌ک له عێراق، شهرت نییه بنووسریت، چونکه قانونه‌که خۆمان ده‌لیین
(نفاذ قانون الشركات فی اقلیم کوردستان) یه‌عنی زیاده، ئیجابی ناکات بینوووسین، زۆر سوپاس.

به‌پێژ محمد قادر عبدالله (د.که‌مال که‌رکووی):

ئێستا ئه‌و ماده‌یه ده‌خه‌ینه ده‌نگدانه‌وه، کێ له‌گه‌ڵدایه ده‌ستی به‌رز بکاته‌وه؟ زۆر سوپاس، کێ له‌گه‌ڵدا
نییه ده‌ستی به‌رز بکاته‌وه؟ زۆر سوپاس، به‌کۆی ده‌نگ وه‌گیرا، ماده‌که‌ی تر تکایه.

به‌پێژ عونی که‌مال سعید بزاز:

به‌پێژ سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌ن.

المادة الرابعة: على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون.

به‌پێژ عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

به‌پێژ سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌ن.

ماده‌ی چواره‌م: پێویسته ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران حوکمه‌کانی ئه‌م یاسایه جێ به‌جێ بکات.

به‌پێژ عونی که‌مال سعید بزاز:

به‌پێژ سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌ن.

ئێمه له‌ لیژنه‌ی یاسایی ته‌نیا صیاغه‌مان گۆریوه به‌م شیوه‌یه:

(المادة الرابعة: على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون)، که ئێستا ده‌بیته ماده‌ی
پێنجه‌م، پاش ئه‌وه‌ی که ته‌سه‌لسولی ماده‌کان ده‌گۆریت.

به‌پێژ محمد قادر عبدالله (د.که‌مال که‌رکووی):

ئێستا ئه‌و ماده‌یه‌ی که ئێستا لیژنه‌ی یاسایی خۆیندیانه‌وه به‌و نه‌سه‌ی ئه‌خیر ده‌خه‌ینه ده‌نگدانه‌وه، کێ
له‌گه‌ڵدایه ده‌ستی به‌رز بکاته‌وه؟ زۆر سوپاس، کێ له‌گه‌ڵدا نییه ده‌ستی به‌رز بکاته‌وه؟ زۆر سوپاس، به‌کۆی
ده‌نگ وه‌گیرا، ماده‌که‌ی تر تکایه.

به‌پێژ عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

به‌پێژ سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌ن.

ماده‌ی چواره‌م له‌ ئه‌سلی پرۆژه‌که: کار به‌ هیج ده‌قیق ناکریت پێچه‌وانه‌ی حوکمه‌کانی ئه‌م یاسایه بیته.

به‌پێژ عونی که‌مال سعید بزاز:

به‌پێژ سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌ن.

المادة الرابعة من اصل المشروع:

لا يعمل بأي نص يتعارض مع احكام هذا القانون.

ئێمه له‌ لیژنه‌ی یاسایی صیاغه‌که‌مان گۆریوه به‌م شیوه‌یه:

(لا يعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون)، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی قه‌راراتی ده‌رجوو له‌و
مه‌وزوعه‌ی هه‌تا شمولى قانون و قه‌راری بکات، زۆر سوپاس.

بەرپۇز محمد قادر عبدالله(د.كەمال كەركووكى):

كى دەيهوئيت قسه بكات، كاك غهفور فەرموو.

بەرپۇز غفور طاهر سعيد مەخمورى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لەو ماددەيهو لە پرۆژەكەش ماددەيهك نەهاتوو، بە رهئى من وهكو هەموو ياسايەكانى تر دەبئت ئەو ماددەيه هەبئت (ئەم ياسايە لە رۆژى دەرچوونيهو كارى پى دەكرئت و لە رۆژنامەى فەرمى بلاو دەكرئتەوه)، لە ليژنەى ياساييش نەهاتوو لە پرۆژەى ياساكەش نەهاتوو، ئەگەر ئيزافە بكرئت، زۆر سوپاس.

بەرپۇز محمد قادر عبدالله(د.كەمال كەركووكى):

سوپاس، هئشتا ماوه، ئىستا ئەو ماددەيهى كە ئىستا ليژنەى ياسايى خوئنديانەوه بەو نەصەى ئەخير دەخەينه دەنگدانەوه، كى لەگەلدايه دەستى بەرز بكاتەوه؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نيه دەستى بەرز بكاتەوه؟ زۆر سوپاس، بەزۆرينەى دەنگ وەرگىرا، ماددەكهى تر تكيه.

بەرپۇز عونى كمال سعيد بزاز:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لەبەر ئەوهى ئەسلى پرۆژەكە ئەو ماددەيهى تيدا نيه كە تەنفيز بكرئت، ئيمە پيشنيار دەكهين بەم شيوهيه ماددەيهك دابريژريتهوهو تەنفيز بكرئت:

(ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ اصداره وينشر في الجريدة الرسمية وقائع كوردستان).

بەرپۇز محمد قادر عبدالله(د.كەمال كەركووكى):

فەرموو كاك فرسەت.

بەرپۇز فرست احمد عبدالله:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

قاعيدەى عام لە قانون لە تاريخى نەشرى قانون نەفاز دەبئت، ئەويتەر هەمووى ئىستيسنايه. دوو/ ئەم قانونە ئەگەر مولاخەزەى قانونى ئەسلى بكهين، پاش نۆد رۆژ تەنفيز بووه لە عىراق، من نائيم پاش نۆد رۆژ بئت، من دەئيم با لە تاريخى نەشر بئت، عەلەقەل خەلگكئ ئيتيلاعى لەسەر بئت پاشان نافيز بئت، زۆر سوپاس.

بەرپۇز محمد قادر عبدالله(د.كەمال كەركووكى):

ليژنەى ياسايى فەرموو.

بەرپۇز عونى كمال سعيد بزاز:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من پيچەوانەى رهئى كاك فرسەتم، لەبەر ئەوهى مەشروعەكە ئەسلەن پەلەيه لەلاى حكومەت، كە دەبانەوئيت شەرعەت بەن بەو ئيشانەى كە كراوه، واتا تاخیر دەبئت بلين هەتا بلاو دەبئتەوه، بە رهئى من لە تاريخى ئىصدارەكهى بئت باشترەو، زۆر سوپاس.

بەرپرز محمد قادر عبدالله(د.کهمال کهرکووکی):

ئىستا ئەو ماددەيەى که ئىستا لىژنەى ياساى خويىنديانەو، با دووبارە بيخوينيتهو بو ئەوہى بيخەينە دەنگدانەو، زۆر سوپاس.

بەرپرز عونى کمال سعيد بزاز:

بەرپرز سەرۆكى ئەنجومەن.

(ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ اصداره وينشر في الجريدة الرسمية وقائع كردستان).

بەرپرز محمد قادر عبدالله(د.کهمال کهرکووکی):

ئىستا ئەو ماددەيەى دەخەينە دەنگدانەو، كى له گەلدايە دەستى بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، كى له گەلدا نيە دەستى بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، بەکۆى دەنگ وەرگىرا، ئەسبابى موجيبە تکايە.

بەرپرز عونى کمال سعيد بزاز:

بەرپرز سەرۆكى ئەنجومەن.

الاسباب الموجبة

لعدم وجود قانون خاص بالشركات في اقليم كردستان وحيث ان قرار البرلمان المرقم 11 لسنة 1992 منع العمل بالقوانين الصادرة من السلطة المركزية بعد سحب الادارات من الاقليم في 1991/10/23 الا بعد اعطاء الشرعية بسريانه في الاقليم من قبل البرلمان ولحاجة الاقليم الى القانون المذكور لحين تشريع قانون خاص بالشركات في اقليم فقد شرع هذا القانون.

بەرپرز محمد قادر عبدالله(د.کهمال کهرکووکی):

بەرپرز کاک فرسەت مولاخەزەى هەيە فەرموو.

بەرپرز فرست احمد عبدالله:

بەرپرز سەرۆكى ئەنجومەن.

قانونيكي شەريكات هەبوو پيش ئەو قانونە، ئەو قانونە نافيزى مەفعول بوو له كوردستان، لەبەر ئەوہى من لەگەل ريزى ئەوہل نيمە هى ئەسباب موجيبە، چونكە قانونيكي تايبەت هەبوو له عيراق تەنفيز نەدەكرا، بەس ليرە تەنفيز دەكرا، مەفروزە ئەوہ نەميينت له ئەسبابى موجيبە (في اقليم كردستان) قانونيكي هەبوو هەريم بە تەنيا بەكارى دەهينا، عيراق بەكارى نەدەهينا، راست بوو له حكومەتى مەركەزى دەرجوو بوو، بەس ببوو قانونى هەريم، لەبەر ئەوہ رەئيم ئەوہيە ئەو ريزەى ئەوہلى لابلديت، سوپاس.

بەرپرز محمد قادر عبدالله(د.کهمال کهرکووکی):

ليژنەى ياساى رەئيتان تکايە.

بەرپرز عونى کمال سعيد بزاز:

بەرپرز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەگەر لابلجيتن زۆر تەبعيەى، يەعنى هيج ئيشكاليكى وا پەيدا ناکات، موهم مەفهومی ئەسبابى موجيبەکە ئەوہيە شەريەتى بەدينە ئەو قانونەى که له سولتهى مەركەزى دەرجووہو ئيشى پى بکات، زۆر سوپاس.